

پیش از ظهور اردو کا

« دوییتی »

جلد اول

میثاق دلدادگان

مجموعه دوبیتی های
مرحوم قربانعلی بلاغی اینالو
با اهتمام استاد مهرزاد سامانیان (راوی)

تیراژ: ۱۵۰۰ جلد

چاپ اول

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

قطع: وزیری

شماره پروانه: ۷۲۰۵

شماره ثبت: ۱۰۶۸۶۰۵

ناشر: صبا گستر

شابک: ۹-۶-۹۶۹۳۵-۹۶۴-۹۷۸

مشاور و مجری:

کانون چاپ و تبلیغات بهشت فسا ۹۵۸۵ ۲۲۲ ۰۷۳۱

میثاق دلدادگان

بنام خالق زیبایی ها

پیش گفتار

زندگی صحنه یکتای هنرمندی ماست

هر کس نغمه ی خود خوانده و از صحنه رود

صحنه پیوسته به جاست

خرم آن نغمه که مردم بسپارند به یاد

انسانها متفاوت زندگی می کنند ، سلیق و علایق آنها متفاوت است و عمل

آنها نیز به تبع علاقه و استعدادشان متفاوت است ، نیک یا بد ، برترین

میراث آنها عمل نیک است اعمالی بیشترین ارزش را خواهند داشت که

تأثیرگذاری و ماندگاری شان بیشتر باشد ؛ همان که در آموزه های دینی

آثار « ماتاخر » نام دارد . شعر در زمره این آثار است که ماندگار می ماند

و نسل های آینده را نیز تحت تأثیر قرار می دهد. مرحوم قربانعلی بلاغی

اینالوکه در زمان حیاتش ، سرودن شعر بخشی از زندگی اش محسوب

می شد اشعار با ارزشی در قالب غزل ، دوبیتی و ... سروده است که

متأسفانه گرد آوری و انتشار اشعار وی در زمان حیاتش میسر

میثاق دلدادگان

نگردید؛ اکنون که سالی چند از پایان عمر ظاهری اش می گذرد با همت و تلاش دوستان و فرزنداناش ، بخشی از سروده های ارزشمندش گردآوری شده است . تایپ و حروف چینی آن به عهده ی آقای ابراهیم بنایی بوده است ؛ تصحیح و ویرایش اشعار را استاد ارجمند جناب آقای مهرزاد سامانیان با دقت و حوصله ی قابل تقدیر به انجام رسانده و با نگارش مقدمه ای زیبا و شیوا بر اعتبار و جاذبه ی آن افزودند کانون چاپ و تبلیغات بهشت فسا با مدیریت آقای حاج محمدحسن بلاغی به عنوان مشاور و مجری ، مسئولیت چاپ و انتشار این مجموعه را به عهده داشته است؛ با قدردانی و تشکراز همه ی این عزیزان که در مراحل مختلف همراهمان بوده اند ، مفتخریم که جلد اول دوبیتی های این شاعر خوش ذوق را با عنوان « میثاق دلدادگان » به همشهریان با فرهنگ شهرستان فسا به خصوص مردم باصفای ششده وقره بلاغ تقدیم می نماییم؛ بدان امید که گامی در جهت خدمت به فرهنگ ، هنر و ادب جامعه ی ایرانی تلقی گردد .

محسن بلاغی

میثاق دلدادگان

شناسه

در دوم خرداد سال ۱۳۳۳ در روستای قاسم آباد سفلی از توابع ششده و قربلاغ شهرستان قسا در طایفه ی اینالو (ایل خمسه) پا به عرصه هستی گذاشت نامش را قربانعلی نهادند ؛ پدرش غلامرضا بلاغی اینالو و مادرش ، هردو اهل این روستا بودند و همچنین نیاکان او از زمانهای قدیم در این روستا زندگی می کردند . این کودک ، بالقوه شاعری بود سرشار از ذوق و استعداد اما گمنام .

اگر چه در آن دوران تحصیل در روستا رونقی نداشت اما او با علاقه و استعداد فراوانی که داشت راهی مدرسه شد و دوران ابتدایی را در روستای خود گذراند ، اما عشق به تحصیل دلیلی بود تا برای ادامه ی این راه به روستای دوگان برود و فاصله ۱۰ کیلومتری دوگان تا زادگاهش را هر روز با پای پیاده طی نماید . او تحصیلات خود را در شهر قسا ادامه داد و رنج رفت و آمد را عاشقانه به جان خرید و ششم قدیم را در دبیرستان ذوالقدر به پایان رسانید ؛ مشکلات زندگی ، تقدیر او را چنین رقم زد که بقیه عمرش را در زادگاهش به دامداری و کشاورزی در کنار پدرش

میثاق دلدادگان

مشغول شده و بعد از مدتی دل به جاده ها سپرده و رانندگی در جاده ها را پیشه ی خود نماید .

قربانعلی ؛ پاک طینت ، پاک عقیده ، خوش خلق ، خوش رفتار، نسبت به دوستان مهربان ، در مقام دوستی فروتن و در راه حقیقت و محبت پایدار بود ؛ کمتر حرف می زد و بیشتر فکر و عمل می کرد ؛ در معاشرت با سادگی و متانت را از دست نمی داد و هیچ وقت از فضایل ادبی و اخلاقی خودش سخن نمی گفت . این صفات باعث شده بود که او نزد دیگران عزیز و ارجمند باشد ، شعرهایی که او سروده دارای تصویرهای شاعرانه و مضامین و مفاهیم عرفانی ، فلسفی و غنایی است ؛ او شاعری بود غوطه ور در دنیای شعر، شخصیتی خوش ذوق ، خوش سلیقه و بدیهه گو بود و شعر از وجود او می تراوید گویی برای او تمام ذرات عالم دارای روح و عاطفه و احساس بودند ؛ خیالات ظریف و تصویرهای زیبا ، سراسر اشعار او را در بر گرفته است . او محیط خود و عصری را که در آن می زیست نمی پسندید و در جستجوی عالمی برتر و بالاتر بود . اقوام و دوستان به وجود چنین شخصیتی می بالند برخی اشعار او زمزمه زبانها شده است ؛

میثاق دلدادگان

دوستان ، اشعار او را برای فرزندان و نوادگان خود می خوانند و دوست ندارند که او از یاد و خاطره ها محو شود . وی همیشه خود را غلام ائمه می دانست و با اشعار عارفانه روح و ذهن خود را پاک می نمود. شاعر خوش ذوق ما در سال ۱۳۷۷ دار فانی را وداع گفت و در جوار مرقد مطهر امامزاده شهیدان (۱) روستای امیرحاجیلو خوش آرمید. کاش او اکنون در میان ما بود تا در غنای بیشتر این مجموعه یاریمان کند! حال که از حضورش محرومیم یادش را گرامی میداریم ، به روحش درود می فرستیم و در یازدهمین سال عروجش از این عالم خاکی ، جلد اول دوبیتی هایش را به نام « میثاق دلدادگان » در این مجموعه به شما علاقمندان تقدیم می کنیم امید آنکه در آینده نزدیک به توفیق انتشار مجموعه ی غزلها و جلد دوم دو بیتی ها نیز دست یابیم .

روح عارفانه او همیشه شاد و یادش گرامی

شعر و موقعیت آن

شعر، از قدیم الایام معمول بوده و شاید بتوان گفت قدرت شعر گفتن در بشر همزمان با قدرت بیان بوده است. و حتی بعضی آنرا از غرائز فطری انسان به حساب آورده اند.

شعر، تنها یک سری الفاظ نیست که در قالب نظم ریخته شده باشند، یا واژه های محض نیست که به رشته نظم کشیده شده باشند و بس، بلکه این ها یک سری مباحث بسیار بلند معرشتی هستند، افزون بر فنون ادبیات و رشته های لغت و مبانی تاریخ که در آنها یافت می شود.

شعر، با خود پیام می آورد و جز اهمیت زیباشناسانه، از نظر پیام و عاطفه نیز درخور توجه است. اگر جامعه ای حس کند که با شعر بیگانه است یا شعر برایش اهمیت ندارد، آن جامعه از تمام معیارهای زیبایی و معنوی دور شده است. نمی توان انسان بود و از شعر بی نیاز بود.

میثاق دلدادگان

دلیل اهمیت شعر در دوران گذشته تا به حال وجود اندیشه ، اخلاق و فکر در آن است و اهمیتی که در جهان پیدا کرده نیز به همین دلیل است چرا که در ترجمه تمام فرم و شکل شعر به هم می ریزد.

تعریف شعر

شعر از نظر متأخران و ادیبان عبارت است از:
«گره خوردگی عاطفه و تخیل که در زبانی آهنگین شکل گرفته باشد
با توجه به این تعریف و توضیح درمی یابیم که اگر نظم بدون تخیل باشد
دیگر شعر نیست.

ملک الشعرای بهار قطعه شعری دارد با عنوان شعر و نظم بدین قرار :

شعر دانی چیست؟ مرواریدی از دریای عقل

شاعر آن افسونگری کاین طرفه مروارید سفت

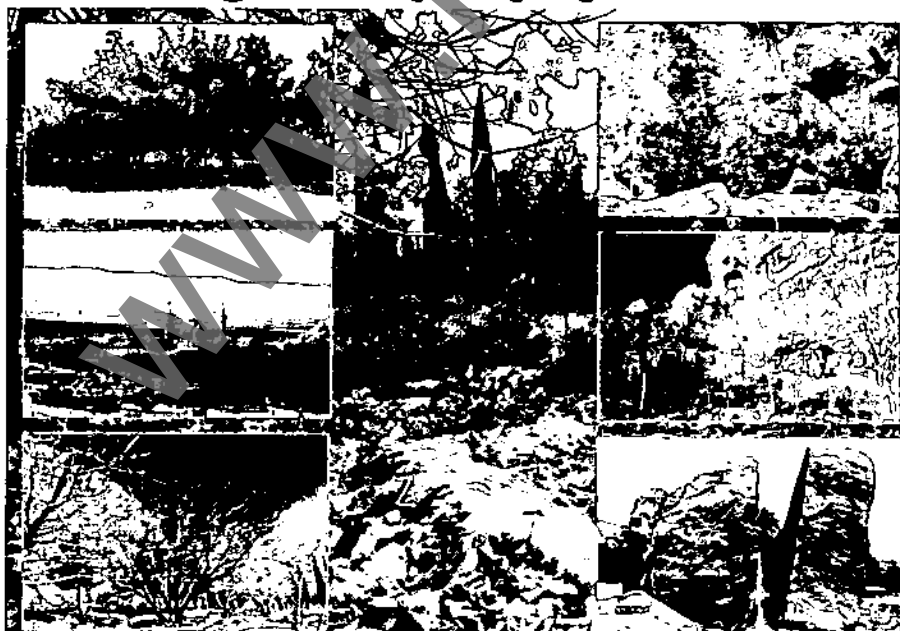
صنعت و سجع و قوافی هست نظم و نیست شعر

ای بسا ناظم که نظمش نیست الا حرف مفت

میثاق دلدادگان

منطقه کوهدشت کویر اصفهان (م)

پارک مظهر امامزاده شهبان (ب) - گلزار شهدای امامزاده شهبان (پ)

میثاق دلدادگان

ای بسا شاعر که او در عمر خود نظمی نساخت

وای بسا ناظم که او در عمر خود شعری نگفت.

از اینکه گفتیم ماده شعر از تخیلات است نباید تصور کرد که شعر سراسر خیالپردازی است. بلکه شعر نوعی محاکات است از عالم واقع؛ اما شاعر معمولاً عین واقع را توصیف نمی‌کند، بلکه در آن با افزودن و کاستن و آوردن تشبیهات زیبا و کنایه و استعاره و اغراق تصرف می‌کند، هر چند نباید از نظر دور داشت که شخص شاعر و موقعیت او و زمان و مکانی که در آن زندگی می‌کند در کم و کیف شعر او دخالت دارند.

مقام و موقعیت شعر و شاعر در عصر جاهلیت

شعر و شاعر در آن زمان به قدری حائز اهمیت بودند که آن دو را مقدم بر شمشیر و جنگجو می‌دانستند و چه بسا ارزش او را بر خطیب و خطابه نیز برتری می‌دادند؛ چرا که شاعر زبان قبیله بود و در جنگها او بود که دشمن را هجو می‌کرد و با رجزهایش لشکر را بر می‌انگیخت و احساسات آنها را به

میثاق دلدادگان

هیجان در می آورد و نهایتاً پیروزی را نصیبشان می نمود. و اگر در قبیله ای شاعری بیدار می شد برای او جشنها بر پا می کردند و به رقص و پایکوبی و اطعام می پرداختند که قبیله آنها زبان گویائی به دست آورده است که در تمام مراحل حیات منشأ موفقیت های مختلفی برایشان بود.

در اهمیت شعر و شاعر در آن عصر چنین نوشته اند:

«در آن روزگار نقش اجتماعی راستینی به عهده شاعر بود. قدرت شاعر بر قدرت خطیب فزونی داشت؛ و شاعر با سرعت بیشتری در خاطره ها نقش می بندد و زودتر از خیمه گاهی به خیمه گاهی دیگر و از چاه آبی به چاه آب دیگر انتشار می یابد؛ از طرف دیگر نوعی ویژگی مافوق طبیعی با نام شاعر ملازم بود. می پنداشتند که موجودی نامرئی و نیرومند که همان جن باشد به وی الهام می بخشد و یا حتی در درون او حلول کرده است. هر شاعر جن خاص خود را داشت؛ سخنان شاعر خاصه هجاهای او از قدرت خباثت آمیزی برخوردار بود و گاه همچنان که پیش از این گفتیم قبائل شاعران اسیر را دهان بند می زدند تا شاید از قدرت زیان آور سخنانشان رهایی یابند.»

میثاق دلدادگان

ظهور اسلام و پیشرفت شعر

با ظهور اسلام در جزیره العرب نه تنها اهمیت و مقام و رتبه شعر تنزل نیافت بلکه شعر به نحو بهتری به حیاط خود ادامه داده و با ترغیبها و تشویقهای پیامبر و توجه آن حضرت به مقام شعر و شاعری مکان و مقام خود را به نحو مطلوبتری افزایش داد. در تاریخ می بینیم که در بین اسرای جنگ احد اسیری که شاعر است مورد لطف پیامبر قرار گرفته و بر او منت نهاده و آزادش می کند؛ اما بر خلاف دیگر اسیران از او فدیة دریافت نکرده؛ ولی در مقابل آزادی او تعهد می گیرند که برضد اسلام و مسلمین شعر نسرایند. و یا در جای دیگر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله کعب بن زهیر را مهدور الدم دانسته و خون او را مباح نموده اند؛ ولی به جهت شعری که سروده بود مورد توجه پیامبر قرار گرفته و حضرت او را مورد عفو و مرحمت قرار می دهند. مقام شعر در مواردی به حدی بالا میرود که پیامبر عزیز اسلام مسلمین را همانطوریکه امر به تعلیم و تعلم قرآن کریم می فرموده آنان را امر به سرودن

میثاق دلدادگان

و ضبط و ثبت اشعار فرموده و این امر را یاری دین و جهادی در راستای

حفظ اسلام می دانستند.

شهید مطهری در اهمیت شعر و شاعران به نمونه‌هایی اشاره فرموده اند، از جمله نوشته اند:

«کمیت اسدی با همان اشعارش بیشتر از یک سپاه برای بنی امیه ضرر داشت».

و باز نوشته اند:

«یک قصیده آنها به اندازه یک سلسله مقالاتی که یک متفکر انقلابی بنویسد اثر دارد».

میثاق دلدادگان

مقدمه

شعر بلاغی ؛ روان ، صمیمی و بسیار خودمانی است ، او قصد هنر نمایی ندارد ، و قصد ندارد با آرایه پردازی چهره ی دو بیتی های خود را زینت ببخشد ، اگر چه آرایشی بسیار ملیح ، سیمای این سروده ها را آراسته و ما را بیاد اصالت دو بیتی های محلی و زیبا رویان محلی می اندازد که نوعی صمیمیت ؛ زیبایی چهره ی آنها را دو چندان می کند . آرایه پردازی ها ، بر چسب نا چسبی نیستند که جان کلام را به مسخره گیرد . او در استعاره ، تعادل را از دست نداده و نوعی نجابت روستایی مانع بزرگنمایی های اغراق آمیز در آنها شده است و چون هدفش صنعت پردازی جهت چاپ و تدوین دیوانش نیست بیشتر استعاره های سنتی را بکار گرفته است .

او در کنایه ، کنایات مهم و دور از ذهن بکار نمی برد که برای دریافت معانی آنها نیاز به خروج از حال و هوای دو بیتی ها باشد ، اگر چه می بینیم گاهی کنایات محلی را به حوزه ی دو بیتی های خود راه داده که قبلاً کمتر نشانی از آنها در آثار تدوین شده ی دیگر شاعران دیده

می شود .

میثاق دلدادگان

وی در همه موضوعات ، شعر سروده . همچنان که زندگی می کند و شادی ها و غم های زمانه را تجربه می کند قلم در دست می گیرد و همه تجربیات خود را در قالب دو بیتی ، به تصویر می کشد . یعنی همانگونه که زندگی ، مجموعه ای از حوادث و اتفاقات خوب و بد است شعر بلاغی نیز رنگارنگ و متنوع است و در همه موضوعات زندگی - از بدیهی ترین مسایل روزمره گرفته تا حادث ترین لحظات حیات - شعر سروده است .

در شعر او که قسمت اعظم آن عشق و پرداختن به معشوق است ، هجران و وصال ، غم و شادی ، دعا و نفرین ، شکر و شکایت ، مرگ و زندگی ، جانمایه ی شعر او است و گاهی فخر و نخوت او از داشتن دلبری بی همتا ، وحشت و اضطراب وحشی را به یادها می آورد .

شعر او محلی و مردمی است و در همه حال عنصر مردمی بودن و محلی بودن اشعارش به ما یاد آوری می کند که به دنبال صلابت و استواری قصاید و مقطعات نباشیم . او در منطقه ی خود شاعری است آشنا و کمتر کسی را می توان یافت که دو بیتی و غزلی از او را در خاطر نداشته باشد و حتی بسیاری از دو بیتی های او از دوستان و آشنایان یا همکاران

میثاق دلدادگان

او به گرد آورندگان رسیده است .

از آنجا که مدت زیادی نیست که شاعر عاشق پیشه ی ما ، بدرود حیات گفته است بحث و کنکاش در شخصیت هایی که محور سروده های او هستند ، یا معشوقی که الهام بخش وی در سروده ها بوده است ؛ ورود به خط قرمز این شخصیت هاست و چه بسا باعث رنجش و یا هتک حرمت اشخاصی گردیده که خواسته یا نا خواسته در اشعار بلاغی نقش ایفا کرده اند و کوس رسوایی اشخاصی به صدا درآید که خود شاعر نیز اگر در حیات بود هرگز حاضر به این پرده دری ها نبود . بلاغی حتی در شکوه و گلایه هایش آبروداری می کند ، گویی از رنجش معشوقش می هراسد ؛ این است که سعی می کند با همه ی شکایات آمیز بودن اشعارش نوعی « واسوخت » اولین سبک هندی را به یاد ما بیاورد .

او در شکوه ها فقط با قید « چرا ؟ » معشوق گریز پای را مقید به قانون عشق خود می کند . پشتوانه ی عشق و محبت و احسان خود را به او متذکر نمی گردد ؛ تا جایی گلایه می کند و از آزار یار سخن می گوید که موجب آزار یار نگردد و راه باز گشت را برای او باز می گذارد

میثاق دلدادگان

تقریباً در تمام دو بیتی ها مخاطب او معشوق است ، گاهی او را نصیحت می کند ، و از رفتاری که در پیش گرفته است شماتتش می کند او ما را بیاد معشوق دوره ی عنصری می اندازد که شاعر یا عاشق ، رفتاری ارباب مانند با معشوق کنیز گونه دارد و گاهی آنچنان او را خاک روی و ملتمس درگاه معشوق می یابیم که با همه ی لطف و محبتش هیچگاه او را در بند احسان و دین خود نمی کند یعنی همان رفتاری که در عاشق دوره ی تیموری و صفوی دیده می شد .
در اشعار او گاهی سادگی و بی پیرایگی دو بیتی های فایز دشتستانی و گاهی پختگی و پر مغزی دو بیتی های بابا طاهر دیده می شود .

والسلام

مهرزاد سامانیان